

ことわざ かだい
; 諺の課題

① とお ちか だんじょ なか
; 遠くて ; 近きは男女の仲

- Muži a ženy mají k sobě daleko, ale překvapivá situace je dokáže spojit.
- (dosl.) „Vztah mezi mužem a ženou je tak daleký jak je blízký.“
- Odpovídá angl. *man is fire and woman tow; the devil comes and sets them in blaze*
- Odpovídá jap. とお ちか こい みち ; 近きは恋の道 - ‘Cesta k lásce je tak daleká jak je blízká.’

例文 : 遠くて近きは男女の仲で、^{かれ}彼らはいつの間にか日本とアメ^まリカ
^{えんきよりれんあい}で遠距離恋愛をしているそうだよ。

‘Stejně vzdálený vztah jako mají muži a ženy je vztah Japonska a USA.’

Poznámky k formě:

- 仲 *naka* vztah (mezi lidmi – kamarád, milenec, sestra, rodič a dítě,...)
- 男女 *dandžo* muž a žena (příp. muži a ženy)

Zdroj: <http://kotowaza-allguide.com/to/tookutechikaki.html>

② はがんにっしょう
破顔一笑

- Štěstí vyvolá na tváři zářivý úsměv.
- (dosl.) „Zářivě se usmát.“
- Podobné angl. *always look on the bright side of life*

例文 : 彼のプロポーズに、彼女は破顔一笑でイエスと答えました。

‘Na nabídku k sňatku odpověděla ano se zářivým úsměvem.’

Poznámky k formě:

- 破顔 *hagan* (dávat) zářivý/široký úsměv
- 一笑 *iššó* smát se/usmívat se

Zdroj: http://4ji.za-yu.com/2015/01/post_889.html

③ あき ゆうや かま と
; 秋の ; 夕焼け鎌を研げ

- Výrazný podzimní západ slunce byl znamením toho, že příští den bude dobré počasí, tedy příhodná doba pro práci na poli.
- (dosl.) „Při podzimním západu slunce naostří srp.“

- Ostření srpů symbolizuje přípravu na práci, která dotyčné čeká další den.
- Vzdáleně podobné českým ‘Na svatého Václava, pěkný čas nastává.’ (obě souvisí s časovým obdobím, které je vhodné k vykonávání nějaké činnosti); ‘Fouká-li počátkem září z Moravy, pak vorej, sedláčku, pomali. Fouká-li ale z Čech, pak si, sedláčku, s oráním pospěš.’ (obě pranostiky mají doporučující charakter, týkající se počasí)

Alternativní formy: 秋あきのゆうやけ; 夕焼けは鎌かまを研といで待まて
 夕焼けゆうやに鎌かまを研とげ

例文: 秋の夕焼け鎌を研げ、明日は晴れるぞ。

‘Při podzimním západu slunce naostří srp, dalšího dne bude totiž krásně!’

Poznámky k formě:

- 研げ *toge* sloveso 研とぐ ‘naostřit’; rozkazovací tvar

Zdroj: http://kotowaza.za-yu.com/2014/04/post_395.html

④ 青息吐息あおいきといき

- Povzdechnutí nad složitou či bolestivou situací, ve které se jedinec momentálně nachází.
- (dosl.) „Útrpný vzdech.“
- Synonymní s anglickým *huffing and puffing*
- Vzdáleně podobné anglickému *to be at one's last gasp*
- Podobné českým ‘vzdychat vyčerpáním’, ‘zkroušeně si povzdechnout’, ‘být na prášky’

Synonymní výraz: 氣息奄奄きそくえんえん

例文: 読書人口が激減して、青息吐息の出版社が多いなか、売れ筋だけを追求して、三流ながら元気のいい出版社である。

„V době významně klesajícího procenta čtenářů mezi populací a množství nakladatelů ocitajících se v problémech se (toto nakladatelství) zaměřuje výhradně na populární tituly, a navzdory vydávání céčkových publikací se mu daří.“

Poznámky k formě:

- 吐 *to* (音), ‘zvracet’

haku (訓)

- 吐息 *toiki* povzdech
- 青息 *aoiki* úzkostný vzdech

Zdroj: http://sanabo.com/words/archives/2004/12/post_11.html

⑤ ^{あさお} ;朝起きは ^{さんもん} ;三文の徳 ^{とく}

- Kdo ráno vstane a neváí se, dělá ctnostnou činnost.
- (dosl.) „Ranní vstávání jsou tři ctnostné znaky.“
- Odpovídá angl. *The early bird catches the worm.*
- Podobní českému ‘Ranní ptáče dál doskáče.’

Synonymní výraz: ^{はやお} 早起きは ^{さんもん} ;三文の徳 ^{とく}

例文: ^{あさお} 「朝起きは三文も徳」 ^{さんもん} ^{とく} というのは ^{あやま} 誤り。

‘ „Ranní vstávání jsou tři ctnostné znaky,“ řekl jako omluvu.’

Poznámky k formě:

- 朝 *asa* ráno
- 起き *oki* vstát
- 三 *san* 3
- 文 *mon* znak
- 徳 *toku* ctnost

Zdroj: <http://kotowaza-allguide.com/a/asaokisanmontoku.html>

⑥ ^{いきそそう} 意気阻喪

- Slovo označující melancholii.
- (dosl.) „Zklíčený duch.“

例文: ^{せんそう} 私は戦争に行かなかったが、^い 長いあいだの世の ^よ 不条理や ^{ふじょうり} 悲惨に ^{ひさん} うちのめされた気がして、^き 意気阻喪していた。

‘Do války jsem nešel, ale dlouhodobý absurdní, katastrofální a zdevastovaný svět, byl v melancholii.’

Poznámky k formě:

- 意 *i* pocit
- 気 *ki* duch

- 阻む *habamu* překazit, zmařit
- 喪 *mo* smutek

Zdroj: http://www.kotonoha.gr.jp/shonagon/search_result

⑦ て か しな か ;手を ;替え品を替え

- Zkusit všechno možné k dosažení cíle, zkusit všechny prostředky, způsoby.
- (dosl.) „Změna ruky, změna věcí.”
- Podobá se českému ‘za každou cenu’(klade však důraz na úspěšné dosažení cíle).
- Podobné anglickému *by hook or by crook; by all possible means*.

Alternativní forma: て か しな か 手を ;変え品を変え – častější forma

例文: 手を替え品を替え こども子供をなだめる。

‘Zkusit všechno možné k uklidnění dětí.’

Poznámky k formě:

- 替え *kae* změna
- 品 *hin, hon* (音)
šina (訓) věc, předmět, kvalita
- 変え *kae* změna

Zdroj: 例解学習ことわざ辞典. 日本:小学館、2002.

⑧ はくらんきょうき 博覧強記

- Mít široké znalosti a dobrou paměť.
- (dosl.) „Přečíst hodně knih, znát hodně věcí, dobře si je pamatovat.”
- Podobné českému ‘chodící encyklopedie’

例文: 博覧強記 じんぶつの人物でも、さいきん最近のわかもの若者ことばや新しいはやり流行について つは付いていけず分からないだろう。

‘I když jsem člověk, který toho zná hodně, nestíhám vnímat mluvu dnešní mládeže a nové trendy.’

Poznámky k formě:

- 博覧 *hakuran* široké znalosti
- 強記 *kjóki* dlouhodobá paměť

Zdroj: http://sanabo.com/words/archives/2000/11/post_607.html